

Uit: Vrij Nederland, 22 oktober 2009

Oorspronkelijke link:

<http://www.vn.nl/Archief/Samenleving/Artikel-Samenleving/Minister-Klink-onder-vuur.htm>

Minister Klink onder vuur

Door Carolina Lo Galbo

Het verzet onder professionals tegen het registratiesysteem in de geestelijke gezondheidszorg neemt toe.

‘Klink moet de wet veranderen, hij moet met de billen bloot,’ zegt Hans Kombrink, voorzitter van het Nederlands Instituut van Psychologen (NIP) en oud-staatssecretaris van Financiën. Kombrink ageert tegen de verregaande plannen om patiënten in de geestelijke gezondheidszorg (GGZ) te registreren. Hij begrijpt niet dat mensen die hun psychotherapie zelf betalen, ook verplicht in het registratiesysteem van de overheid moeten.

Sinds de komst van de zorgverzekeringswet op 1 januari 2008 is iedere behandelaar verplicht de diagnose van zijn patiënt – depressie, schizofrenie – tezamen met het behandelplan af te staan aan de zorgverzekeraar; de diagnosebehandelcombinatie (DBC). Wie hoopt aan deze registratie te ontkomen door de behandeling uit eigen zak te betalen, komt bedrogen uit.

Natuurlijk, patiënten mogen zo veel betalen als ze willen, maar ze móeten onder pseudoniem in de centrale database van de overheid, het DBC-informatiesysteem (DIS). Daarin staat niet alleen hun diagnose en behandelplan, maar ook aanvullende informatie, bijvoorbeeld of ze suïcidaal zijn of problemen hebben op het werk. Over de veiligheid van het DIS bestaan twijfels. Een behandelaar die de informatie niet geeft, is strafbaar en kan worden vervolgd voor een economisch delict.

Vorige maand deed de Nederlandse Zorgautoriteit voor het eerst onderzoek bij een psychotherapeute die erom bekend stond geen DBC’s te leveren uit gewetensnood. Zij noemde de ondervraging door twee ambtenaren ‘intimiderend en zenuwslopend’.

Niemand begrijpt waarom ook zelfbetalers verplicht geregistreerd moeten worden. In het artikel ‘Je geld of je beroepsgeheim’ (Vrij Nederland, 11 april) verbaasden psychiaters van de actiegroep DeVrijePsych en de Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie zich erover. Zelfs Jacob Kohnstamm, die als voorzitter van het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP) zijn zege aan Klinks plannen gaf, sprak zijn onbegrip uit: ‘Ons advies destijds sloeg niet op zelfbetalers.’ En op persoonlijke titel voegde hij hieraan toe: ‘Ik begrijp niet dat zelfbetalers verplicht moeten worden geregistreerd. Voor een redenering achter dit besluit moet u bij meneer Klink zijn.’

Minister Klink reageerde destijds niet op vragen van Vrij Nederland, maar de Tweede Kamerleden Fatma Koser Kaya (D66) en Henk van Gerven (SP) zagen in het artikel aanleiding voor Kamervragen. Na vijf maanden antwoordde de minister, maar niet naar tevredenheid van de beroepsverenigingen. ‘Uit zijn antwoord wordt duidelijk dat minister Klink zich geen raad weet met het feit dat het CBP niet positief heeft geadviseerd over de zelfbetalers,’ zegt NIP-voorzitter Hans Kombrink. ‘Hij loopt er met een wijde boog omheen. Het is een enorm kwetsbaar punt voor hem.’ Er is nog een punt van zorg bij de politici. De Kamerleden vroegen de minister waarom hij er zo op hamert dat ook vrijgevestigde psychiaters DBC’s leveren. Zelfs een woordvoerder van zorgverzekeraar UVIT noemde het eerder in VN ‘onzin’ dat zij daartoe verplicht worden: ‘De zelfstandige psychiaters declareerden al transparant en het nieuwe systeem is er juist om instellingen met elkaar te vergelijken.’ Maar ook op deze Kamervragen heeft de minister zeer summier geantwoord. Klink liet weten ‘verbaasd’ te zijn over de zienswijze van UVIT.

Een andere domper voor de minister is het kritische rapport van het Centraal Planbureau (CPB) dat vorige maand verscheen. Klink wil 1 miljard bezuinigen, onder meer door verdere liberalisering van de zorg. Maar het CPB constateerde dat Klinks plannen niet realistisch zijn en dat marktwerking de zorg eerder duurder dan goedkoper zal maken. Daarmee valt een deel van Klinks rechtvaardiging voor het nieuwe systeem weg.

Het maakt ook opnieuw de vraag actueel of het nieuwe systeem niet veel te ver gaat in het schenden van de privacy van patiënten. Als excuus voor die vermeende aantasting verschuilt de minister zich achter het positieve advies van Kohnstamms CBP. Dat stelde in 2006 dat het nieuwe declaratiesysteem weliswaar 'een inbreuk op de persoonlijke levenssfeer' is, maar dat die gerechtvaardigd wordt door 'de ernst en de omvang van de op te lossen problematiek', namelijk: meer transparantie, kwaliteitsverbetering en kostenbesparing in de geestelijke gezondheidszorg. Nu het argument van bezuiniging wegvalt, brokkelt een belangrijk deel van het DBC-fundament, waarop Kohnstamm zijn advies baseerde, af.

Nóg een reden voor het toenemende verzet in de beroepsgroep zijn de zorgen van psychiaters en psychologen over de toenemende macht van de zorgverzekeraars. De Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie voert 'continu strijd' met zorgverzekeraars om patiëntengegevens. Vorige week meldde Vrij Nederland over het NIP-meldpunt, dat deze week van start gaat. Hier kunnen psychologen en psychotherapeuten privacyschendingen door zorgverzekeraars melden. Ook over de veiligheid van de overheidsdatabase maken zij zich zorgen. Volgens NIP-voorzitter Hans Kombrink verkennen steeds meer behandelaren de mogelijkheden om buiten de DBC's te werken, ook al lopen zij daarmee het risico van vervolging.

Ook gespecialiseerde psychotherapeuten van de Stichting Joods Maatschappelijk Werk (JMW) zeggen in gewetensnood te verkeren. In een brief aan minister Klink en staatssecretaris Bussemaker laat JMW-directeur Hans Vuijsje weten dat de DBC-systematiek bij vervolgingsgetraumatiseerden 'grote, ongunstige gevolgen' zal hebben. Juíst door registraties zijn hun naasten in de Tweede Wereldoorlog afgevoerd. 'Sommige behandelaren zijn hun beroepsuitoefening gestaakt of overwogen het,' schrijft Vuijsje. De cliëntenraad van de Pensioen- en Uitkeringsraad, die over de toepassing van wetten en regelingen voor oorlogsvervolgden gaat, verzocht de staatssecretaris per brief een uitzondering te maken voor de wettelijk erkende oorlogsgetroffenen.

In een schriftelijke reactie laat de staatssecretaris weten dat niet nodig te achten, omdat er 'bij het vaststellen van de regelgeving rond de DBC's op evenwichtige wijze rekening is gehouden met de privacy van de cliënt'.

Maar volgens NIP-voorzitter Kombrink zijn er steeds vaker grote twijfels of het DBC-systeem wel goed functioneert. Daarom start hij naast een meldpunt ook een onderzoek naar de marktwerking in de GGZ. Hij wil zo spoedig mogelijk actie ondernemen richting zorgverzekeraars en beleidsmakers in Den Haag.

Donderdag 29 oktober discussieert de Kamercommissie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over de begroting van 2010.